

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλ. επικ.: 213 130 7633 / 7628
Email: koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 30 - 12 - 2021

Αρ. Πρωτ.: 280

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

Κοιν.:

1. Υπουργό Προστασίας του Πολίτη
(ηλεκτρονική διαβίβαση Αναφοράς)
2. Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών
Υποθέσεων
3. Υπουργό Εσωτερικών
4. Υπουργό Οικονομικών
5. Υπουργό Παιδείας και
Θρησκευμάτων
6. Υπουργό Περιβάλλοντος και
Ενέργειας
7. Υπουργό Πολιτισμού και
Αθλητισμού
8. Υπουργό Υγείας
9. Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης
10. Βουλευτή: κ. Γ. Καρασμάνη
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Αναφορά: 760/08-12-2021

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 760/08-12-2021 Αναφοράς, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο βουλευτής κ. Γ. Καρασμάνης, και του επ' αυτής συνημμένου υπομνήματος διαμαρτυρίας, της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών και του Πανελληνίου Συνδέσμου Τυφλών, θέτουμε υπόψη σας –τα ακόλουθα:

Ως προς τα τρία (3) ζητήματα επί των οποίων ζητείται η τοποθέτηση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, ήτοι:

- 1) για το δικαίωμα στη δικαιοπρακτική ικανότητα των τυφλών
- 2) για το δικαίωμα πρόσβασής τους: α) στα δικαστήρια της χώρας και β) στις φυλακές της χώρας
- 3) για την υπαγωγή των νοσοκομείων των φυλακών στο ΕΣΥ.

σας ενημερώνουμε ότι τα με αριθμό (2β) και (3) εξ αυτών υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη στον οποίο διαβιβάζεται ηλεκτρονικά η ως άνω Αναφορά.

Ως προς τα λοιπά, με αριθμό 1 και 2^α, σας γνωρίζουμε κατά λόγο αρμοδιότητας τα ακόλουθα:

1. Σχετικά με τη δικαιοπρακτική ικανότητα των τυφλών ατόμων:

Το Αστικό Δίκαιο, όπως ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα, (Π.Δ. 456/1984), ο οποίος τροποποιήθηκε με το νόμο 2447/1996, προβλέπει στις διατάξεις για τις δικαιοπρακτικές ικανότητες, ρυθμίσεις σχετικές με τα άτομα με αναπηρία. Ενδεικτικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν περιορισμούς σε δικαιοπραξίες των ΑμεΑ είναι οι κάτωθι:

Δικαιοπραξίες

- Άρθρο 128 ΑΚ Ανίκανοι για δικαιοπραξία.

Ανίκανοι για δικαιοπραξία είναι: 1. όποιοι δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση.

- Άρθρο 129 ΑΚ Περιορισμένα ικανοί

Περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία έχουν: 1. οι ανήλικοι που συμπλήρωσαν το δέκατο έτος. 2. όποιοι βρίσκονται σε μερική στερητική δικαστική συμπαράσταση. 3. όποιοι βρίσκονται σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση.

- Άρθρο 130 ΑΚ Δήλωση βούλησης από ανίκανο

Η δήλωση βούλησης από ανίκανο για δικαιοπραξία είναι άκυρη.

- Άρθρο 131 ΑΚ Δήλωση βούλησης- έλλειψη συνειδήσεως πραττομένων

Η δήλωση βούλησης είναι άκυρη αν, κατά το χρόνο που έγινε, το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πράξεών του ή βρισκόταν σε ψυχική ή διανοητική διαταραχή που περιόριζε αποφασιστικά τη λειτουργία βούλησής του.....

- Άρθρο 132 ΑΚ άγνοια της δικαιοπρακτικής ανικανότητας από συναλλαγέντα

Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, αν η δήλωση απευθυνόταν σε άλλον, που αγνοούσε ανυπαίτια την κατάσταση του προσώπου με το οποίο συναλλάχθηκε, μπορεί το πρόσωπο αυτό να υποχρεωθεί κατά τις περιστάσεις να ανορθώσει τη ζημιά που επήλθε από την ακυρότητα, εφόσον δεν μπορεί να καλυφθεί από αλλού.

- Άρθρο 133 ΑΚ Δικαιοπραξίες του περιορισμένα ικανού

Πρόσωπα με περιορισμένη ικανότητα είναι ικανά να επιχειρήσουν δικαιοπραξία μόνο στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος ή μόνο με τους όρους που τάσσει ο νόμος.

- Άρθρο 172 ΑΚ Δήλωση προς περιορισμένα ικανό

Δήλωση βούλησης προς πρόσωπο με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα είναι άκυρη, αν αυτό δεν είχε ικανότητα για τη δικαιοπραξία στην οποία η δήλωση αποσκοπούσε.

Σχετικά με τη δικαιοπρακτική ικανότητα του ατόμου με αναπηρία βάσει του Άρθρο 1667 ΑΚ προβλέπεται:

«Η υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση αποφασίζεται από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση του ίδιου του πάσχοντος ή του συζύγου του, εφόσον υπάρχει έγγαμη συμβίωση, ή των γονέων ή τέκνων του ή του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως. Όταν το πρόσωπο πάσχει αποκλειστικά από σωματική αναπηρία, το δικαστήριο αποφασίζει μόνο ύστερα από αίτηση του ίδιου.»

Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 1 του Ν. 2830/2000 “Κώδικας Συμβολαιογράφων” ορίζεται ότι: «Σύμπραξη δεύτερου συμβολαιογράφου ή δύο μαρτύρων. 1. Η Σύμπραξη δεύτερου συμβολαιογράφου ή δύο μαρτύρων κατά την ανάγνωση και υπογραφή συμβολαιογραφικών εγγράφων είναι υποχρεωτική μόνο σε περίπτωση αδυναμίας υπογραφής για οποιονδήποτε λόγο από κάποιον εμφανιζόμενο. Ο συμβολαιογράφος μπορεί σε κάθε περίπτωση να αξιώσει τη σύμπραξη μαρτύρων.». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αδυναμία υπογραφής συμβολαιογραφικού εγγράφου μπορεί να υπάρξει σε διάφορες περιπτώσεις και μια εξ αυτών είναι η περίπτωση κατά την οποία κάποιος από τους συμβαλλόμενους είναι τυφλός, είτε προσωρινά εξ αιτίας ατυχήματος, είτε επειδή υπάρχει διαρκής ολική τύφλωσή του. Τούτο επειδή ο τυφλός δεν μπορεί να ελέγξει μόνος του την ταυτότητα της πράξεώς του. Μάλιστα με τη διάταξη της παρ. 4 του ιδίου άρθρου του Κώδικα Συμβολαιογράφων ορίζεται πως η μη τήρηση της παραπάνω σημειούμενης διάταξης της παρ. 1 επιφέρει ακυρότητα του εγγράφου.

Η ανωτέρω ρύθμιση δεν κατατείνει να καταστήσει τα άτομα με προβλήματα όρασης άτομα με περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα. Η λεγόμενη ικανότητα προς δικαιοπραξία ή αλλιώς δικαιοπρακτική ικανότητα ενός φυσικού προσώπου στα πλαίσια του αστικού δικαίου είναι η ικανότητα που του αναγνωρίζει το δίκαιο να καταρτίζει αυτοπροσώπως και στο όνομά του δικαιοπραξίες. Δεδομένου όμως ότι η κατάρτιση δικαιοπραξιών δεν συνεπάγεται μόνο απόκτηση δικαιωμάτων, αλλά και ανάληψη υποχρεώσεων, ο νόμος αποβλέπει στην προστασία του συμβαλλόμενου. Για τη δικαιοπρακτική ικανότητα του φυσικού προσώπου, δηλαδή, υφίσταται μια προοδευτική διαβάθμιση που τελεί σε συνάφεια με την σωματική του δυνατότητα να μπορεί να επιμελείται αυτοδυνάμως τις προσωπικές του υποθέσεις. Η ως άνω μέριμνα αποσκοπεί στην προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες από ενδεχόμενες κακόβουλες σε βάρος τους ενέργειες

και σε καμία περίπτωση στην άνιση μεταχείρισή τους, αλλά παράλληλα και στην εξασφάλιση των τρίτων προσώπων.

Επιπλέον, όσον αφορά το καθεστώς που διέπει τα Τραπεζικά Ιδρύματα, αυτό προβλέπεται από τις εσωτερικές τους εγκυκλίους, οι οποίες αποβλέπουν στην ασφάλεια των συναλλαγών, έχοντας ως στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών. Ωστόσο, η βούληση του Υπουργείου είναι να αρθούν, όσο είναι δυνατόν, τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πολίτες με προβλήματα όρασης κατά τη διάρκεια των συναλλαγών τους με τις Τράπεζες και για το λόγο αυτό έχουμε ήδη ενημερώσει την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, προκειμένου να εξετάσει το ζήτημα και να εκθέσει τους προβληματισμούς της και τις προτεινόμενες απ' αυτήν λύσεις.

2α) Σχετικά με την προσβασιμότητα στα δικαστήρια της χώρας:

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης παρεμβαίνει διαρκώς προκειμένου να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα δικαστικά κτήρια της χώρας, η προσβασιμότητα σε όλους τους χώρους εντός αυτών και περαιτέρω για την ψηφιακή προσβασιμότητά τους, που είναι αναγκαία για την ισότιμη συμμετοχή τους στην επαγγελματική και κοινωνική ζωή τους. Στο πλαίσιο αυτό και σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου προγραμματίζει και υλοποιεί δράσεις που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα άτομα με αναπηρία(ες).

<https://primeminister.gr/wp-content/uploads/2020/12/2020-ethniko-sxedio-drasis-amea.pdf>

Ενδεικτικά προβλέπονται τα κάτωθι τα οποία καλύπτουν και θέματα τυφλότητας:

Ισότιμη Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη

Δείκτες: παρεμβάσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στα δικαστικά κτήρια, ποσοστό ολοκλήρωσης ψηφιοποίησης Δικαιοσύνης, επικαιροποίηση Κωδίκων σε διαβούλευση με το αναπηρικό κίνημα, εκσυγχρονισμός καταλόγου μεταφραστών και πραγματογνωμόνων, απλοποίηση διαδικασίας πρόσβασης στα πέντε Σπίτια του Παιδιού και μέριμνα για παιδιά με αναπηρία, πόρισμα Ομάδας Εργασίας και έκθεση συνεπειών ρύθμισης για την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στη δωρεάν νομική βοήθεια

- Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα στα δικαστικά κτήρια
- Καταγράφουμε την υφιστάμενη κατάσταση σε ιδιόκτητα και μισθωμένα κτήρια και καταρτίζουμε προδιαγραφές καθολικής πρόσβασης (ενδεικτικά, ανελκυστήρας, ηχητικές και οπτικές σημάνσεις, γραφή braille, έξοδος κινδύνου).

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Εξασφαλίζουμε σταδιακά την καθολική προσβασιμότητα στα δικαστικά κτήρια.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2024: Δικαστικές Υπηρεσίες Αθηνών και Πειραιά

2024-2027: λοιπά Εφετεία και Δικαστικές Υπηρεσίες μεγάλων πόλεων

2027-2030: Δικαστικές Υπηρεσίες λοιπής επικράτειας

Ολοκληρώνουμε την ψηφιοποίηση της Δικαιοσύνης

- Επεκτείνουμε την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, λήψη πιστοποιητικών και αποφάσεων.
- Καθιστούμε προσβάσιμες τις ιστοσελίδες, π.χ. με δυνατότητα ηχητικής ανάγνωσης και μεταβολής μεγέθους γραμματοσειρών.
- Μελετούμε τη δυνατότητα να ενισχυθεί η προσβασιμότητα σε κωφούς και βαρήκοες στις δικαστικές αίθουσες με τη χρήση νέων τεχνολογιών σε συνδυασμό με την υπάρχουσα υποδομή του Έργου 'Ψηφιακή Καταγραφή, Αποθήκευση και Διάθεση Πρακτικών Συνεδριάσεων Δικαστηρίων με ΣΔΙΤ.

Χρονοδιάγραμμα: 2022-2026

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Επικαιροποιούμε τους Κώδικες και αναδιατυπώνουμε, όπου απαιτείται, τους όρους αναπηρίας

- Συστήνουμε ομάδες εργασίας για τον Ποινικό Κώδικα, τον Αστικό Κώδικα, τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και τους Κώδικες Δικονομίας, ώστε να εναρμονισθούν οι διατάξεις τους και η ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτούς, με την προσέγγιση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Με την αριθ. 55727/20-10-2021 απόφαση του Υφυπουργού Δικαιοσύνης (ΑΔΑ: ΨΠ6ΥΩ-Υ7Ω) συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας με αντικείμενα την εναρμόνιση των διατάξεων και της ορολογίας που χρησιμοποιείται στον ΠΚ, ΑΚ και ΚΔιοικΔ και τους Κώδικες Δικονομίας, με την προσέγγιση της Σύμβασης των Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και τη σύνταξη αναφοράς με συμπεράσματα.

Εκσυγχρονίζουμε τον κατάλογο πραγματογνωμόνων και διερμηνέων

- Επικαιροποιούμε, ενοποιούμε και ψηφιοποιούμε τον κατάλογο πραγματογνωμόνων.
- Αναπτύσσουμε εθνικό ανοιχτό μητρώο διερμηνέων στη νοηματική γλώσσα προς αξιοποίησή του στην πολιτική και ποινική διαδικασία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Μεριμνούμε για τη διευκόλυνση πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στη δωρεάν Νομική Βοήθεια

- Συστήνουμε Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο την εξέταση αναπροσαρμογής των όρων παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος στοχεύοντας στη θέσπιση θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία.
- Συντάσσουμε σχετική έκθεση συνεπειών ρυθμίσεων.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2025

Με την αριθ. 55726/20-10-2021 απόφαση του Υφυπουργού Δικαιοσύνης (ΑΔΑ: 9Ω3ΡΩ-ΨΗΑ) συγκροτείται Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο την εξέταση αναπροσαρμογής των όρων παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος στοχεύοντας στη θέσπιση θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία.

Αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της δικαστικής συμπαράστασης

- Συγκροτούμε Ομάδα Εργασίας για τη μελέτη αναθεώρησης του νομικού πλαισίου του δικαστικού συμπαράστατη και υιοθέτησης του θεσμού της υποστηριζόμενης δικαιοπρακτικής ικανότητας και εν γένει συναφών καλών πρακτικών άλλων χωρών.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2025

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου

Γαβριέλα Σαρρή

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων: ...0...
Σύνολο σελίδων: ...4

